

fortsat, men i et stærkere Tempo, saaledes at der nu er beskæftiget over en Sjattedel af Befolkningen ved disse Erhverv.

Vender vi os fra Tyskland til det Land, der i den almindelige Bevidsthed staar som det førende i den tekniske Udvikling, U. S. A., ser vi den samme Tendens og i endnu mere udpræget Grad. Alene i Aarene efter Krigen er det Antal, som beskæftiges ved Industrien, gaaet ned med omkring to Millioner, d. v. s. at der ikke alene som i Tyskland har været Nedgang i Forhold til Befolkningens Størrelse, men ogsaa det absolutte Antal Personer er gaaet stærkt tilbage. Man har Lov til heraf at slutte, at de europæiske Lande, der ogsaa er inde i en rivende teknisk Udvikling, vil følge samme Linje, saaledes at Industriebefolkningen ogsaa her i den nærmeste Fremtid vil vise absolut Tilbagegang.

Man spørger nu, om alle disse overflødige Mennesker har faaet noget at bestille eller om de stadig gaar arbejdsløse. Herom foreligger der nogle Oplysninger fra Amerika. Ganske vist bygger de kun paa temmelig skønsvise Beregninger, men de giver dog utvivlsomt det rigtige Billede af Udviklingen. Mellem en halv og en hel Million Personer skulde siden Krigen Afslutning have faaet Beskæftigelse ved Hotel og Restaurationsvirksomhed, trekvart Million har faaet Arbejde som Chaffører, som Automobilreprætorer, som Benzinsvudskenkere ved de utallige Benzintanks, kort sagt i Tilknøytning til Automobiltrafikken. — Endvidere har Biografteatrene optaget 125,000 og Radiohandelen ligeledes 125,000.

For Danmark kan der paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger endnu ikke spores en tilsvarende Bevægelse, men dette kan forklares ved, at de sidste Tal gælder for 1926, da der ligesom i Tyskland var forholdsvis gode konjunkturer. Blev der afholdt en Tælling nu, vilde man sandsynligvis faa Resultater, der peger i samme Retning, som i Tyskland og U. S. A., selv om det maaske ikke vilde være saa udpræget, dels fordi Industrien betyder forholdsvis mindre her end i de andre Lande, dels fordi vi kommer lidt bagefter i Udviklingen.

Meget tyder saaledes paa, at Marx forsaavidt faar Ret i sit Syn paa den fremtidige Udvikling, eftersom vi nu er naaet til det Punkt, hvor Industrien ikke mere er i Stand til at afstaa det aarlige Befolkningsoverskud. Om man nu vil bruge Udtrykket »den industrielle Reservearmé« eller ej, kan være ligegyldigt. Derimod er det af afgørende Betydning, hvorledes disse Mennesker føler og tænker. Pladsen her tillader ikke at undersøge dette nærmere, men der skal dog gøres opmærksom paa, at man ikke kan betragte Reservearmeen som en Enhed. En Del forbliver arbejdslose gennem en meget lang Periode, maaske afbrudt af kortvarige Arbejdsperioder. Disse Mennesker bliver stadig ved at tænke og føle som de øvrige Arbejdere, dog med større Bitterhed mod Samfundet. Paa den anden Side finder talrige Personer Plads i andre Erhverv, navnlig i Handelen, hvor de ofte opnaar Forholdsvis vellønnede Stillinger. Endelig er der en stor Gruppe, der vel finder en eller anden Beskæftigelse (Avissejlgere, Bananmænd, Lillebilchaffører osv.), men deres

Stilling er stadig meget usikker og deres Indtægt i Almindelighed meget ringe.

Sandsynligheden taler for, at disse Klasser i Fremtiden vil stige meget stærkt. Det er derfor af Betydning, at man fra Socialdemokratiets Side allerede i god Tid er opmærksom paa,

hvordan Udviklingen vil foregaa. Det skulde nemlig nødig gaa saadan, at den Industrielle Reservearmé i Stedet for at blive den sociale Revolutions Avantgarde — saaledes som Marx profeterede — bliver et Vaaben for Reaktionen.

Henry Stjernqvist.

Sildareinkasøla Íslands.

Eitt týðningarmikið stíg á javnaðarleið.

Sum öllum kunnugt, ið gætur hava givið sildaveiðu og silda-sölu í Íslandi, hefur tilgöngin hesi síðstu árin verið landinum til óvilltar innlögu og stundum ikki til óskerdan heiðurs heldur. Útlendingar og orindasveinar teirra í Íslandi hava gingið um hendan vinnuveg frekari enn gött hefur verið fyrri Ísland og rættshagsandi Íslendingar. Stórti ágóðin av hesum vinnuvegi er farin av landinum og eftirænsanin eftir göðskuni av teirri sild, ið á markaðin kom sum íslandsk sild, man ikki hava verið nóg strong.

I síðstu Állingsetu gjordi ting-ið tað hepa bragd, at geva lóg, eftir hvortíð öll sild, sum saltað verður innanfyrri sjómárgið, skal verða seld íggjögnum einkasolu ríkisins, so at ríkisstjórnin kann ráða fyrri útboðum, koma sær í beinvegis samhandil við útlandið, so at lann ágóði, sum fyrr fór í útlendar millumhandl-ara, nú kemur Íslandi tilgöð, skipa betur fyrri eftirænsanini, so at öll sild, sum útflutt verður sum íslandsk sild, er göð og áltíðin vara o. s. fr.

Alt sum er galdandi fyrri sild-ina viðvíkjandi ríkiseinkasolu, er eisini galdandi fyrri tað, sum gjört verður burtur úr sildini, so sum sildalýsi, sildamjøl osfr. At hetta kemur útlendingum ítvorliga við, sum fyrr hava líva og láti eins og heima í sildavinnu-ni á Íslandi, serstakliga Norð-monnun, er sjálvsagt; men harvið er einkið at gera, í Íslandi ráða Íslendingar.

30. mei hevði javnaðarblaðið í Reykjavík „Alþýðublaðið“ við-tal við Ingvar Guðjónsson, sum tá kom heim aftur av ferð til Danmarkur og Svíaríks, har hann saman við Einarí Ólgeirssyni hevði ríkið orindi ríkissins í sildareinkasolumálum.

Hesir báðir menn høvdu 11. mei hildið fund við sildakeyp-monnunum í Gotuborg og dagin eftir við umboðsmonnunum fyrri fiskakonservesverksmiðjunum. Einarí Ólgeirsson skal vera samarið í Svíaríki, har framvegis er at rokja orindi ríkissins; meðan hin ferðast aftur og fram. Eitanin er at koma Íslandi í beinvegis samband við londini, har sildin og sildaúr-tøkurnar verða seldar, t. d. Svíaríki, Finland og Rusland.

Ingvar Guðjónsson sigur frá, at tá teir høvdu lagt fram einkasolulógina týdda til svenskt mál og greitt frá henni, móttu teir hina mestu velvilð hjá Svium fyrri málinum og teir undraðust bert yvir, at Íslendingir ikki høvdu framt slíka lóggávu fyrr. Tað sum gleddi teir mest var, at einkasolan íslandska áttði at selja beinvegis til svenskar sildakeypmenn, so at teir kundur fáa ta sild, teir skuldu brúka, beinvegis og uttan um útlendar umboðsmenn. Har høvdu gingið tíðindi av, at bróðirinn Levi Keyppmannahavn skuldu verða aðalumboðsmenn fyrri hina ís-lendsku sildareinkasoluna og tað líkaði Svium illa. Nú vóru hesi ósonnu tíðindi gjord til einkis og tí dæmði Svium væl,

At bróðurnir Levi verða um-boðsmenn einkasolunar í Dan-mark, logdu Svíar einki í.

A hendan hátt var hin svenski marknaðurin bjargaður við tað, at Ísland hevði egnar sendis-menn áti!

Umframt at skipa fyrri og rudda rásir fyrri einkasoluni, hava ís-lendsku umboðsmennirnir bein-vegis gjört solusamtíkt um sild bæði við Svíar og Finl-en-dingar fyrri væl hegri virði enn fffor. 5000 tunnur av sild hava teir selt til Finland, og er hetta fyrsta ferðin, ið Íslendingar hava seld sild beinvegis til Finland. Nýggj slóð er harvið brotin.

Til Ruslands er enn einkið selt, eftir samrøður við russiska send-ishtarinn í Keyppmannahavn.

Hetta tiltak, Íslendingar her hava gjört, er eitt stíg í ta ætt, sum stevnt eigur at verða í við-víkjandi öllum stórum millum-landahandil. Mangar ógreiddar mundu verið greiddar og mong klandurserni mundu verið burt-ur, um hin stóri millumland-handilin var ryktur úr hondum privatkapitalistanna og lagdur í hendur ríkisstjórnarinnar, ið end-ur fólksins!

Tað land, sum henda ísland-ska einkasolulóg tykist at nema; meinast við í fyrstuni er Norge; men Norðmenn eru yvaleynt forir fyrri at meta týðningin av hesum stórmáli, og munu held-ur fara at laga seg eftir lógini, enn standa ímóti henni.

23. mei helt hægsti embætis-maður Noregs í fiskivörðuskift-um: Fiskedirektor Arnesen fund í Bergen um málið.

Sildareinkasolumálið íslandska hevur eisini vakt miklan eftir-æns í øðrum londum, og á öll-um stoðum er hon móttikin við velvilð og göðfatan, sigir Ingvar Guðjónsson, men leggur hann til: »uttan hjá summum landsmonnum mínum, serstak-liga hjá leimum, sum hava verið strámmen fyrri norskar og svenskar sildakeypmenn. Tað er harmuligt at vita, at íslendskir menn skulu fáa seg til tess at leypa á einkasoluna óroynda og á lann hátt spilla fyrri henni, ikki bert í Íslandi, men heldur uttanlands. »Eg veit einki kurt-eislígt orð, sum rættiliga lýsir athurð hesa manna.«

So man vera har sum her, tá eitthvørt dugnaligt líkindaverk skal verða framt, landi og fólki at gagni, tá eru landsmenn, ið ikki halda tað vera skomm, at ganga útlendum privatkapitalist-um til handa, verstu móðurús-keynsarnir; men einaferð munnu fólkin koma so vítt, at tey gjögnum ríkisstjórnirnar taka stórhandilin í sína egnu hond.

Íslendingar hava við sildar-einkasoluni gingið öllum og serstakliga Foroyingum fyrri við göðum fyriridomi.

F. s.

Fra de store Forhaabningers Land Canada.

Hvad de der bosatte Danske skriver hjem.

Vancouver, Britisk Columbia.

I Vinter var her stor Arbejdsløshed overalt, og der er ikke i den nærmeste Tid Brug for ny ankomende og heller ikke Udsigt til, at saadanne vil kunne faa Arbejde af nogen Betydning. Det maa derfor tilraades at spare den lange Rejse herud og blive i Ost- og Midtstaterne.

I Winnipeg i Manitoba har der ogsaa i Vinter været stor Arbejdsløshed og for at skaffe nogen Beskæftigelse til det store Antal Emigranter, har det været nødvendigt at sætte Nod-arbejder i Gang.

Salmonshurst, Alberta.

Mere end 200 Danske kom hertil sidste Aar; det var et stort Arbejde at tage imod dem, og det var forbundet med store Udgifter efter at huse hele Familier, Mand, Kone og Børn, i Uger, ja Maaneder; hvert Hus i Byen er nu optaget. Den Danske Præstebelig brændte i Efteraaret, en ny er nu opført, og alt Arbejde derved er gjort gratis.

Montreal.

En dansk Mand, H. B. Grønbeck, har skænket 1000 Dollars til et dansk Ungdomshjem. Opførelsen af dette er nu paabegyndt.

Calgary, Alberta.

I November Maaned sidste Efter-aar brød 3 unge danskere paa mexi-kansk Maaner, hevebenede med Revol-vere, ind i en Bank ved højlys Dag for at forsøge et Kup. De komman-derede »Hands up!«, og Personalet lystrede med Undtagelse af en enkelt Bankmand. Han dukkede sig bag Pullen, krob hen til et Rum, hvor der laa en Revolver. Der var 5 Patroner i Revolveren, som han hurtigt tomte mod Bauditterne. Den ene af dem, vistnok Anføreren, en Lægeson fra Danmark, blev ramt i Armen, hvor-efter de alle tre tog Flugten. De blev dog hurtigt paagrebne, og nu har de faaet deres Dom, der lod paa fem Aars haardt Straffearbejde for de to og 2 Aar til den tredje.

Dette har haft til Følge, at danske Kontorfolk i Byen flere Steder, hvor de ellers kunde vente at blive antagne, er bleven kort afvist med Bemærkninger som: Vi har ikke Arbejde, men henvend Jer i Bankerne, der er i sikkert velkomne!

A. M.

Toronto, Ontario.

En af Canadas indflydelsesrige, be- kendte Politikere har forleden Dag i en Tale givet Regeringen det glatte Lag i Ottawa, Canadas Hovedstad. Han bebrejdede i stærke Ord den canadiske Regerings Mangel paa An- svarsfølelse overfor Indvandrerne og forlangte at Regeringen skal skaffe dem Adgang til helaarligt Arbejde, saa de kan eksistere paa god, økono- misk Basis.

Staal- og Kulindustrien i Provinsen Nova Scotia er blevet overtaget af et kapitalistisk Trustskompagni, hvis første Handlig var at sige alle Minear- bejderne op og slutte en Overenskomst paa Basis af Arbejdernes Andel i Ud- byttet. Præsidenten for Trusten er Mangemillioner og konservativ, men meget religiøs. Han motiverede den ny Ordning med, at han vilde give Arbejderne deres Del af Trustens Overskud, og han siger, at Fred mellem Kapital og Arbejde er en Hovedbetingelse for Canadas Frem- skridt, og derfor vil han forebygge Strejker og Lockoutter gennem Ud- byttedeling.

Overenskomsten blev straks god- kendt af det amerikanske Minear- bejderforbund.

Ferskfisk-Exporten.

At Færinger selv tager Initiativet til Genrejsning af vort Erhvervsliv, synes ikke at være efter de danske kon- servativ-kapitalistiske Hoveder. Man husker endnu den Gny der opstod af, at Færingerne vilde laane Penge af den danske Stat for at etablere en ny Rute, der direkte vilde støtte Ex- port af fersk Fisk. Man tænke sig, at Færinger vil udkonkurere D. F. D. S.!!! Det Forenede havde jo ikke Skib gaende i fast Rute mellem Hull og Færøerne, saa det skulde af den Grund ikke fremkalde et »Chock« i de kapitalistiske Kredse. Men Slesbager reddede sig paa de Brædder, der om føje Tid vil blive benyttede af den voksende Obligation, der tømmer den nuværende Regerings Liggiste.

Nu er der en ny Fare i Anmarch. Færinger vil oprette Kole- og Fryse- anlæg, og Fiskerne skal endda selv lede Driften af disse. Konsul Thomsen har sammen med den nylagte Lag- tingsmand, Socialdemokraten P. M. Dam, været i Tyskland i denne An- ledning for at efterse Maskiner og undersøge Markedsforholdene for fersk færøsk Fisk.

Denne Tysklandsrejse har givet et konservativt Blad Anledning til at fremsætte følgende Kommentarer: »Det skulde imidlertid ikke andre, om vor forbløffende Mangel paa Aktivitet endte med at spille alle vore Fiskeri- chancer over paa udenlandske Hænder.

Konsul Thomsen har i samme Blad skrevet disse orienterende Bemær- ninger:

»De foreliggende Fakta er følgende:

De færøske Fiskere forhandler gennem mig med Ottensens danske Frysekompa- ni om Bygning af et moderne Frysehus paa Færøerne. Desuden ønsker de Transport- midler og Salgsmuligheder for frossen og isafsalet Fisk.

Det danske Frysekompani har indrettet to store Frysehuse i Bremerhaven og Cuxhaven; dem var vi nede at se paa. I Danmark findes der jo ikke saadanne moderne Fryseanlæg.

Med Hensyn til Transporten ansøgte det færøske Dampskibsselskab for et halvt Aarsid siden om et Laan til Indkøb af et Skib til Transport af fersk Fisk. Dette Laan blev nægtet, og Færingerne under- søger derfor, hvorledes man i andre Lande hører sig ad med Transport af frossen og isafsalet Fisk.

Tyskerne transporterer saadan Fisk i almindelige Fiskedampere, forsynede med billige Afkølingsapparater, og de har gode Salgsorganisationer over hele Europa samt praktiske Jernbanevogne i Hurtigtogene til Fiskeri fra de to store Ottensens Frysehuse.

Højde de færøske Love har de tyske Fiskedampere frit Lov til at anløbe færøske Havne, losse deres Fangst og tage frossen Fisk med til Nordtyskland. Fær- øerne ligger midt i det nordlige Atlanter- hav og har alle Betingelser for at blive en central Fiskerihavn ligesom Skagen, Grimsby og Aberdeen, men disse Bestræ- belser modarbejdes, ligesom Fiskerne selv forhindres i at have Stabelplads paa Grønland og deres Fisk, hvilket har haft til Følge, at kun nogle enkelte færøske Kultere i Aar har kunnet deltage i det rige Grønlandsfiskeri.

De færøske Fiskere ønsker, at disse kinesiske Mure, som hindrer de fri Er- hverv paa Soen, maa smuldre bort. De færøske Fiskere tjener knapt 1000 Kr. om Aaret, og de har nu sluttet sig sammen i en socialistisk Bevægelse, som bl. a. kræver Frihed til selv at løse deres egne økonomiske Vanskeligheder.

Denne Bevægelse er absolut ikke dansk- fjendtlig. Færingerne vil gerne arbejde sammen med de øvrige danske Fiskere, men de vil ogsaa have Lov til at knytte Handelsforbindelser med Udlandene, uden derfor at blive anset for Landsforrædere«.

Vinduer, Døre og Lister.

Godt og billigt Arbejde.

Hugo Øster's Maskinsnedkeri,

Th. 216. Thorshavn. Th. 216.